

25.4.2024

Kehittämisyksikön johtaja Maija Ahokas

Markkinayksikö johtaja Emil Asp

VÄYLÄINVESTOINNIT

Geopoliittisen ja geotaloudellisen tilanteen muutos sekä huoltovarmuuden ja omavaraisuuden vaatimukset Itä-Suomen ja Itä-Lapin osalta edellyttävät toimenpiteitä rata- ja väylähankkeiden osalta.

Toimintaympäristön muutos tulee näkyä perusteena rahoituksen määrässä ja investointihankkeiden kohdentamisessa. Väylähankkeiden investointiohjelma on rahoituksen määrän osalta riittämätön.

Investointiohjelma ei ota huomioon turvallisuustilanteen kehitystä ja puolustuksellisia tarpeita.

Konkreettisina esimerkkeinä nousevat esille Itä-Lapin alueella Rovajärven harjoitusalueen infrastruktuurin kehittäminen, Venäjän rajan ja raja-aseman turvallisuusvaatimukset sekä erityisesti puolustusvoimien ja NATO:n lisääntynyt toiminta liikennekuormituksineen.

Huoltovarmuus- ja omavaraisuusnäkökohdat, mutta myös elinvoiman kannalta merkittävät perustelut eivät jalkaudu riittävästi investointiohjelmaan. Siviili-infrastruktuurin vahvistaminen tukee samanaikaisesti myös turvallisuusnäkökulmia.

Itä-Lapin kuntayhtymä esittää käynnistettäväksi seuraavat toimenpiteet:

- 1. Kantatie 82 perusparantaminen Vikajärvi-Kemijärvi, rahoituksen varaaminen perusparantamissuunnitelmaan ja kantatie 82 statuksen nostaminen valtatieksi**
- 2. Valtatie 5 perusparantaminen Kuusamo-Sodankylä, rahoituksen varaaminen perusparantamissuunnitelmaan**
- 3. Salla-Kemijärvi radan suunnittelutyön aloittaminen ja radan käyttöön ottaminen**

Perustelut

Euroopan suurin yhtenäinen puolustusvoimien harjoitusalue sijaitsee kantatie 82:n varrella Rovaniemen ja Kemijärven puolivälissä, Rovajärvellä. Vuonna 1962 rakennettu kantatie on jo nykyisessä käytössään kulkijoilleen ja kuljetuksille vaarallinen erityisesti kapeutensa ja tierungon rapistuneen kunnan vuoksi. Lisäksi on huomioitava matkailuliikenteen kasvupaineet. Rovaniemen - Itä - Lapin maakuntakaavassa esitetään Lapin liikennetyöryhmän esityksen mukaisesti kt82:n luokituksen korottamista kantatiestä valtatieksi. Kt 82 on eteläisen Lapin tärkein itä-länsisuuntainen maantieväylä niin teollisuudelle ja matkailulle kuin sotilaalliselle liikkuvuudelle. Tieluokan korotus perustelee myös osaltaan väylän välitöntä peruskorjaamista.

VT5 Kuusamo-Kemijärvi-Sodankylä -osuudella on tavara- ja matkailuliikenteen keskeinen valtaväylä, joita käyttävät paikalliset asukkaat ja elinkeinot, Lapin matkailu, koko pohjoisen puunjalostus-, kaivos- ja energiateollisuus sekä tavaraliikenne. Tie on myös maakunnan elämänlanka keskussairaaloihin ja muihin kriittisiin palveluihin. Liikennemäärät VT5:llä ovat jatkuvassa kasvussa ja lisääntyvät sotilaallisen liikkuvuuden seurauksena. Valtatie 5:n kunnostukseen on perusteltua osoittaa rahaa Kajaanin pohjoispuolelle aina Sodankylään saakka.

Kemijärvi-Salla radan peruskorjaus/käyttöönotossa perusteluina on muuttunut toimintaympäristö, jossa keskiöön ovat nousseet huoltovarmuuden ja omavaraisuuden vaateet sekä erityisesti puutavaran ja malmien kuljetukset, matkailuelinkeinon tarpeet sekä ekologisuus, ilmastonmuutoksen torjunta ja liikenneturvallisuus. Kemijärven rautatieaseman käyttö sekä Kemijärvellä sijaitsevan Patokankaan alueen lastausalueiden käyttö tulee lisääntymään myös puolustusellisten syiden vuoksi.

Kestävyys- ja hiilineutraalisuusvaatimukset ovat tulleet lisäperusteluiksi Itä-Lapin alueen esittäessä samat kohteet toistuvasti jo vuosikymmenten ajan välttämättömyystarpeena investointikohteiksi.

Markku Kankaanranta
yhtymähallituksen pj.
Itä-Lapin kuntayhtymä

Dina Solatie
johtaja, FT
Itä-Lapin kuntayhtymä